

Rózsafák
Kétszesek, erős koronával, teljesen hibátlanok, dús gyökérrel, biztos növények, legszebb és legjobb gazdaság virágzó fajtában.

SCHICHT-szappan

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“-szappan).

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan. Ment mindennemű káros alkatrészeketől.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan (Schicht) névvel és a „Szarvas“ vagy a „Kulcs“ védjeggyel legyen ellátva.

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzalog Hitelbank t. cz. részvényesei az 1906 márczius hó 28-ik napján, déli 12 órakor a bank helyiségében (V., Nádor-utca 7. sz. a.) tartandó

XXXVII-ik rendes közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghívatnak.

NAPIREND:

- 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1905. üzletévről.
2. Az 1905. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tisztá nyereség hovatartására iránt.
4. Az igazgatóság választása.
5. Választás a felügyelő-bizottságba.

A részvények letehetőik:

Budapest: a bank főpénztáránál (V., Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló-és Pénzváltóbanknál.
Bécsben: az Union-Banknál.
Párizsban: a Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

23. §. 20 részvény tulajdona 1 szavazatra jogosít.
24. §. Részvényesek, kik szavazó jogokkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összehívása előtt legalább 8 nappal részvényeiket törvény mellett letéteményezni; a letéteményezés a bank pénztáránál, vagy más, a hírlapokban kijelölt helyeken eszközözendő.
25. §. A szavazó jog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényesnek adható. Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.
Azoknak, kik szavazó jogukat igazolják, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adnak ki. A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzalog-Hitelbanknál egy, minden egyéb letéti helyen két példányban bejegyzendők. A letéti részvényekről törvényt nyer és a részvények annak idején a közgyűlés megtartása után csakis ezen törvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.
Az 1905. évi mérleg és jelentés 1906 márczius hó 20-tól kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

BRÁZAY FÉLE KÖLNI VIZ

felülmul minden más kölni-víz néven ismert pipere-cikket.

BRÁZAY-SÓSBORSZESZ-SZAPPAN a legkitűnőbb pipere-szappan.
BRÁZAY-SÓSBORSZESZ nélkülözhetetlen házszer.

Melyek a LEGJOBB ANGOL nyelvtnak és segédkönyvek.

- Bizonyt. Angol és magyar beszélgetések kézikönyve. Vázsonban 3.20 K
Dallos Gy. Gyakorlati angol nyelvtn. Vázsonkötésben 3.60 K
Gaspey T. Angol nyelvtn. Kötve 3.60 K
Ollendorff. Eredeti angol nyelvtn. Vázsonkötésben 3.60 K
Ranshborough Zs. English readingbook. Magyarazó szavakkal és kérdésekkel. 1.60 K
Yolland dr. Angol olvasókönyv. 1.40 K
Kaphatók Lampel B. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai) r. i. Budapesten, Andrassy-ut 21.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapesten, Egyetem-utca 4. szám.

WACHTL ES TARSÁ BUDAPEST

IV., Eskü-út 6. sz. (Clotild-palota).
Ajánlja dísan felszerelt raktárát fényképezési készülékek és hozzávaló cikkekben.
Az általánososan elismert kitűnő Wellington papírok és lemezek egyedlárusítói.
Arjegyék díjmentesen.

Dr. Gölis-féle emésztő-por

(1857 óta kereskedelmi cikkk.)

Etrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek földolására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva, evés után egy kávéskanálnyi téve a nyelvre s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálkaképződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altesti pangás stb.
Ásványvíz-gyógyomnál mint elő- vagy utókúra, vagy egyidejűleg a gyóymóddal kitűnő hatást fejt ki.

Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por kérendő a vétel alkalmával. Egy nagy doboz ára 2 K 52 fillér, egy kis doboz ára 1 K 68 fillér.

Dr. Gölis-féle egyetemes emésztő-por központi széküldése: Bécs, I., Stefansplatz 6. (Zwetthof). - Főraktár: Török József gyógyszeriára. Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. szám.

BALASSA-FÉLE VALÓDI ANGOL

Ugorkatej SZÉPÍTŐ-SZER

a legjobb és leghatásosabb

2-3-szori bekenés után eltávolít minden arczisztatlanságot, kiütést, pattanást, májfoltot, bőrtudást, (mitessert). Kisimítja a ráncokat, redőket, és az arcbőrt fehérré, üdév, finommá varázsolja.

Teljesen ártalmatlan és a szépség megtartására, ápolására és növelésére minden másnál jobb. - Csak „BALASSA“ névvel valódi. - Egy üveg ára 2 korona.

Minden hölgy kedvence a kellemes illatú és egyszerű hatású UGORKA-SZAPPAN. Ara 1 korona.

Finom arcz biztos védője a fehér, krém és rózsaszinben kapható Balassa-féle PUDER. Ara 2 korona, kis doboz 1.20 korona.
Bájos arczszínt, üdéséget, fiatalaságot kölcsönöz a Balassa-féle UGORKA-CRÉM. Ara 2 korona. Készítő és szétküldési hely:

BALASSA KORNÉL gyógyszeriára, Budapest-Erzsébetfalva.

Postai szétküldés naponta. - Kapható minden nagyobb gyógyszeriárban.

5 frtért
szétküld utánvétel mellett az Orsz. Postóáruház Budapesten, Rottenbiller-u. 4B. I. emelet.
egy férföltönyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjuszövetet.

Csemegeméz
garambóli, csizsa, ki-válós finom akác- vagy hársvirág 5 kgrmos postadobozban bárhova bérmentve 7 kor. 50 fill. Lépcső csemegeméz kgrmos dobozban 2 kor. 40 fillér. Szent Lőrincz módosít. Budapest, Doros-tér 4.

Roskopf-rendszer frt 1.50
Svájci Roskopf-rendszer... frt 2.-
Arany-dobblé (aranyhoz hasonló) ... 2.25
Roskopf-patent ... 3.50
Ezüst remont. órák ... 3.-
Kettős fedéllel ... 4.-
Három erős fedéllel ... 5.-
Omega-précis. órák ... 8.50
Maximéter-órák ... 9.-
Schaffhauser-órák ... 18.-
Ezüst páncelláncok 14 kar. ar. y páncellánc ... 10.-
14 kar. arany órák ... 8.-
14 kar. arany gyűrűk ... 2.-

Verseny-ébredtő 19 cm. 1 frt.
Helios-ébredtő ... frt 1.50
Éjjel világító ... 1.38
Kettős haranggal ... 2.-
Ingórák, 71 cm. magasak ... 3.50
Toronyüléssel ... 4.50
Zeneiüvel ... 3.50
Schwarzwalderi kakukkal ... 2.50
3 évi írásbeli jóváállással. Szétküldés utánvétel.
Meg nem felelőrt hat hónapon belül a pénz visszaküldetik vagy kicserélése megengedtetik

MAX BÖHNEL, órás
Wien, IV., Margarethenstr. 38.
Nagy (1000 képes) árjegyzék ingyen és bérmentve.

13. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 1.

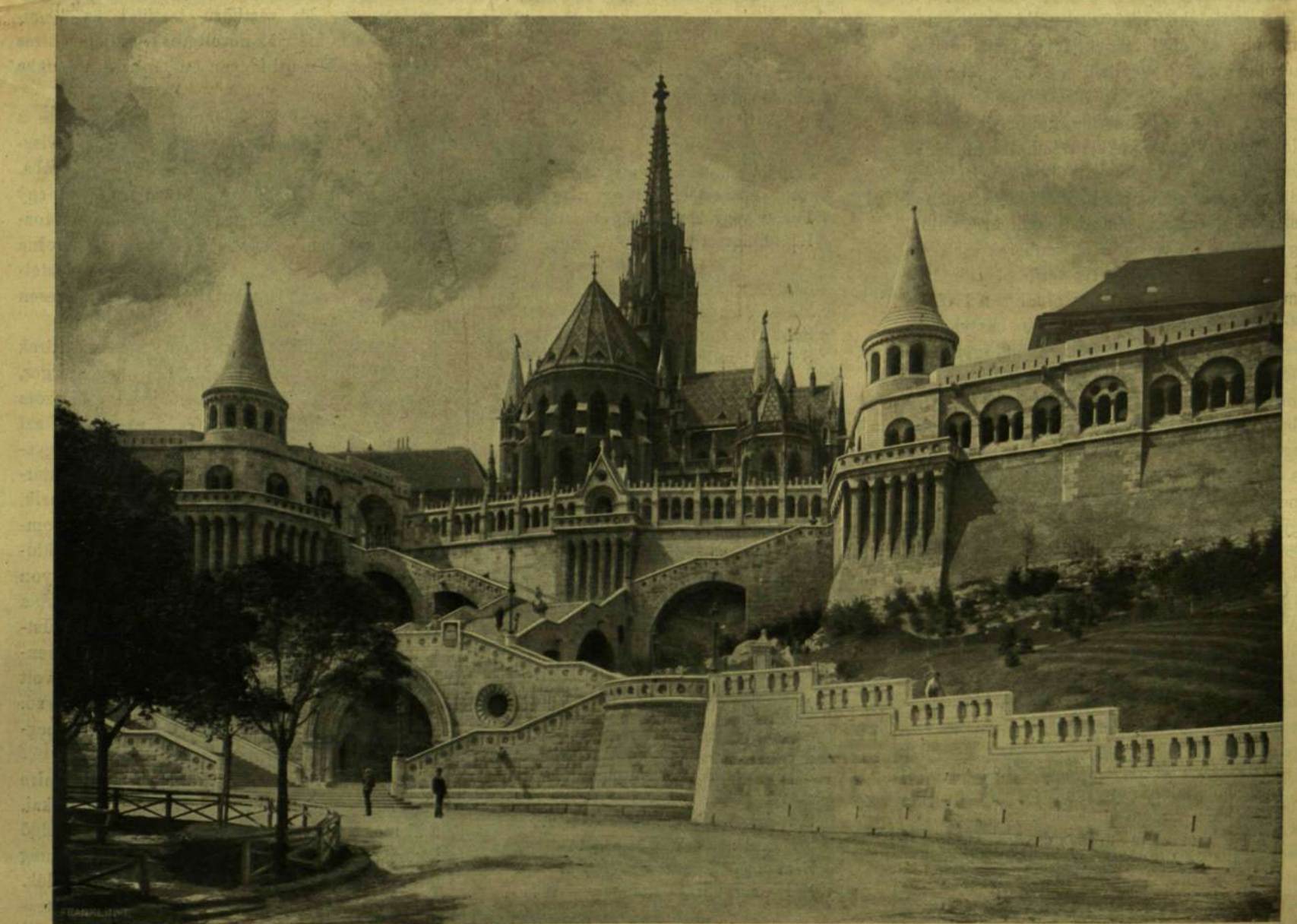
Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Felévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A Világkronika-val negyedévenként 80 fillérrel több.

A HALÁSZ-BÁSTYA ÉPÍTKEZÉSEI.

NEM MONDHATJA SENKI, hogy ez a mi szép fővárosunk túlságos lassúsággal halad. Sőt ellenkezőleg büszkélkedni szeretünk vele, hogy az európai kontinensen csak Berlin az, mely a fejlődés tempójára nézve vele összehasonlítható, azontúl pedig csak az amerikai városok. És bizonyos tekintetben Berlint is messze maga után hagyja Budapest. A porosz főváros csak kifelé terjed. Új és új város-

részek keletkeznek, ezrivel épülnek az új berkaszárnyák, de a város belseje nem, vagy alig változik. Például a sziget, mely legrégebb része a városnak s közvetlenül a királyi palota tőszomszédságában fekszik, ma is olyan, a minő ötven, sőt a minő száz esztendő előtt volt. Zegzugos utcák, szegényes, piszkos házak a város kellő közepén. Mi nálunk pedig nemcsak terjedelemben mutatkozott a fejlődés. A város nemcsak hogy megnőtt, de meg is változott. Nemcsak az történt, hogy beépítettek oly területeket, melyek szántóföldek voltak előbb,

hanem lebontottak és újra építettek, szabályoztak és széppé tettek egész városrészeket. Egy emberi élet bizony nem nagy idő egy ilyen nagy város életében s mégis mekkora változást láttunk fővárosunkban mi is, a kik még nem is vagyunk aggyastánok. Emlékeznünk még a szemétkerakó gödrökre a Duna-soron, ott, a hol most a Hungária-vendéglő áll. Emlékeznünk arra a vigályos akácza erdőskére, mely ott terült el, a hol most az Andrassy-út külső villa-sora vezet s a melynek peremén sorban állottak a szomszéd majorosok trágya-dombjai.

A BUDAVÁRI HALÁSZ-BÁSTYA. — Balogh Bessé fényképe.

A JEZSUITA-LÉPCSŐ A HALÁSZ-BÁSTYA ALATT.

Emlékezünk a tágas kecskelegelőre, mely ott terült el a mai Almásy tér tájékán s a hova lapdázni jártunk, mint gyermekek. De az ifjabbak is emlékeznek a nagy átalakításra, mely a város belsejében ment végbe. Az Andrássy-út és a külső-körút kedvéért egész utcákat romboltak le, hogy a viskók helyébe paloták emelkedjenek, legújabbban a belváros legközepén egy régi világ dőlt romba, hogy helyet engedjen egy újnak.

Ekkora s ily mélyreható átalakulás csakis Párisban ment végbe III. Napoleon uralkodása alatt.

E nagy átalakítások között nélkülöztük azonban eddig az épületeknek azt a fajtát, melyek kizárólag a város szépítési céljainak köszönik létrejövetelüket. A sok díszes palota mind-egyikének megvan a hasznossági célja is, nem különben a színházaknak, a templomoknak és középületeknek. De olyan épületek nem emelkedtek egész a legújabb időkig, melyeknek hasznossági céljuk semmi s csak arra való, hogy díszítsék a várost s az emberek esztetikai érzését szolgálják. Ily célból csinálták nem régiben a Gellért-hegy oldalában lévő díszítéseket s most újabbban a Halászbástya építkezését. A mi ez utóbbi illeti, ez különös ékességet ad a budai vár egy részének. Olyas dolog, a minővel ritka város dicsekedhetik egész Európában s a melyet nem fog elfelejteni egyetlen idegen sem, a ki megnézi. Egyaránt szép, érdekes és monumentális építkezés, mely még Budapesten is első rendű dolog, a hol pedig nem vagyunk szűkében a megkapó épületeknek.

OTT LENN A MÉLYBEN...

Ott lenn a mélyben zúg, tolong a nép.
Vásári lármá, éles, vad zsváj
Sikolt a légben. És a tarka raj
Fáradt nyögése hangzik szerteszét,
Ott jaj a szo, és sírás a beszéd.

Ott lenn a mélyben senki még nem élt.
Élő halottak bús országa az;
Ott nincs virág és nincs sosem tavasz.
A küzdelem nem ad, csak csüggedést,
És szenvedés szül újabb szenvedést.

S ott lenn a mélyben ég, a föld alatt,
Az ellopott tűz, ama perzselő!
Minden szájkra onnan ront elő

Ha új erő, megváltó gondolat
Czikázza át az ó világokat.

Ott lenn a mélyben új, merész dalok
Fakadnak és új szenvedélyek élnek,
Egy új életről, új hangok beszélnek
S a korhadó, kifáradt oszlopok
Erőtlen lába mozdul, tántorog.

Ott lenn a mélyben új ígét susog
Az elgyötört ajak. Új bibliát
Hirdetnek ott, s az új próféciáját
Lihégye várják szomjas koldusok —
S a mélyből jönnek az új Krisztusok...

Mezey Sándor.

VELENCZE.

I.

Sóhajok hidján én is átsétáltam,
S rabságba estem én is egy napon,
Fogoly vagyok, de talpig rózsaláncban,
Édes bilincset hordoz két karom.

S az ólomkamrák türethetetlen hőjét
Most én fagyosnak képelem:
Szíva Olaszhon izzó levegőjét,
S tőled tanulva: mi a szerelem?

II.

A Grand' Canale minden habja
Szerelmes, édes dalt susog,
Borulj szívemre, üdvösségem —
Egy rímét ím én is tudok!

Ha ajkam ajkodon tapad meg,
A kettő csókos rímbe' cseng, —
S hogy eltanulja, minden kis hab
Úgy kér bennünket, úgy eseng!

III.

A Desdemona erkélyére
Búcsú-sugárt vetett a nap,
Alatta, márványlépcső élén
Zokogva foszlott szét a hab.

Szív-szíven néztünk föl szorongva,
S féltünk: az erkély összedől!
Nem bírja átkát szenvedélynek,
Mely éltet, üdvöt ad, s mely — öl!

Erdélyi Zoltán.

MÉGIS TALENTUM KYSZLICH.

(Egy bűnügy története.) (Vége.)

Irtá MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Két évig volt Kyszlich a «cséppel csapott árpáló városában», mint Pázmány nevezte München. Tanult vagy nem tanult, az Isten tudja, de a százforintokat megkapta rendesen. A polgármester beszédre tüzzel-vassal és küldözgette. A «huszak» pedig kevélykedének, hogy piktort nevelnek a városnak. Nagy tisztelet környezte őket e végből, a minő csak a Maecenasokat illeti, sőt bizonyos tekintélyt, rangot adott a huszakhoz tartozni. A velencei tizek rettegett nymbusa sem lehetett nagyobb szerű.

Tiszteletteljes suttogás támadt a nép közt egyiknek vagy másíknak megjelenésekor:

— A Kyszlich-fiú patronusaiból az egyik.

Plichta Mátyás az első év vége felé megkapta a Ferencz József-rend kis keresztjét, Boldányi pedig a kir. tanácsosságot. Az egész városka azon törte a fejét, miféle érdemeikért kaphatták? De könnyebb kitalálni az örök ingát és az irányítható léghajót ennél; utójára is abban nyugodtak meg, hogy a király nyilván megtudta valamiképen a Kyszlich kiküldetését s azt gondolhatta magában (mert szereti a képeket): «No, ezek mégis derék emberek», s így jött aztán az év legnagyobb szenzációja a «Budapesti Közlöny»-be.

A következő év farsangján, éppen a dísznótórok évadján (pedig hogy szerette a fohpágy-más kolbászt) meghalt a szegény Korcza József kanonok, mire egyszerre tizen is ajánlkoztak betölteni a huszakban támadt üresedést, szívesen adóznán ötforintokat havonként a tiszteltreméltó pozícióért, melyet ez a szerep teremtett, de a huszak gúlye elkapatván az arisztokratikus érzések ereje által, azt határozta, hogy ők zárkórú testület és tizenkilenczen is kibírják neveltetni Kyszlichet híres piktornak. Mit üti idegen ember az ő dolgukba az orrát?

E patricziusi gőgös hang némileg sérté a künnlevők önértését s egy kis ellenséges viszávonást hintett el a helyi társadalomba. A künnlevők most már szintén gondoltak egy nagyot. Hiszen minket se a gölya költött. Mozgalom indult meg, egy leánykát szerettek volna találni, a kit ők viszont énekesnőnek képeztetnének ki. Tromfra tromf. A tromfra szívesen áldoz a magyar ember.

Ezalatt csak ritkán érkeztek némi hírek Münchenből a «fiú» felől, hogy egészséges, hogy szépen fejlődik. Anra néjével, a ki azóta Zomborynál házvezetőnő (és a roszt világ azt beszéli, hogy egyéb is) sűrűn levelezik s gyarkorta ir pénzmagért magának a polgármesternek is; leveleiben elősorolja, miket dolgozik, hol új festéket talál fel, hol új methodust. Zombory polgármester úr váltig sürgeti, hogy küldjön valamit, mert a patronusok már nagyon kíváncsiak és még eddig semmit sem láttak a festményeiből. Csak a világjáró Boldizsár István hozta hírül a múlt nyáron, hogy Münchenben járva találkozott Kyszlichsel és vele volt a modellje is, egy fitos orrú szőke bajor leányzó. Szóval kutya baja a gyereknek, megnőtt, megszépült, éli a világát.

Egyre ígérgette, hogy küld képet, de mire elkészült egygyel, mindig jött valami amerikai, a ki megvette, az ördög vinné azt a sok ögyelgő amerikaiit s így lőn, hogy két év is elmúlt s még mindig nem láttak tőle képet az otthonvalók.

Hanem iszen nemsokára itt l-sz ő maga testtől, lelkestől s akkor sorba lefesti a jötevőit és hozzá lát a nagy alkotásokhoz.

Hova-tovább mind nagyobb eseménynyé fűdött a megérkezése. Nagy causa bibendi lesz. Komoly tanácskozások indultak meg a fogadtatása tárgyában. Ki várja a vasutnál? Legyen-e bankett? Vagy előbb lássanak valamit?

Nem lehet az ilyesmit csodálni ilyen kis helyen. Hiszen itt az is esemény, ha egy piros kukoriczacsövet találunk, hát még mikor a huszak védenze visszajön mint bevégzett művész?

Szüret idejére volt megállapítva a hazaérkezés. A polgármester külön összeget gyűjtött neki utiköltségül s atelierek alkalmas csinos szállást keresett a «két granátos-utcában», megírva neki, hogy most már jöjjön és sürgönyileg tudassa megérkezése napját.

Vártak, vártak, de nap-nap után mult s Kyszlich nem felelt semmit. A szőlő is megerett, még se felelt, a fák levelei is lehullottak és még sem jött, mintha a föld nyelte volna el. Irtak Münchenbe, a levél visszajött «ezimzett ismeretlen.» Mi az ördög történhetett a fiuval? Csodálatos aggodalom szállt a szívekre.

Az öreg Kyszlich időközben Budapestre költözött, megbízták a Pestre sokszor felránduló Filtz Lőrinczet, hogy keresse meg az öregét s tudakozódják. Filtz azzal a jelentéssel jött vissza, hogy az öreg sem tud a fiáról semmit. Ej, ej, ennek már a fele se lehet tréfa!

Épen e fölött tűnődtek, mikor mint a derült égből a mennykő, lecsapott egy szörnyű hir a helyi újságban, hogy Kyszlich József, városunk szülőltje, kit egy naiv társaság saját költségén képeztetett Münchenben, hazafelé utazva, a vasúti állomáson egy hamis százás bankót váltott fel, de a vasuti pénztárnok felismerte a hibetöleg nem jól sikerült bankjegy hiányait, letartóztatta a fiatal piktort s átadta a vizsgálóbírónak, ki előtt töredelmes vallomást tett, de néhány nap múlva megszökött vizsgálati fogságából és most mindenfelé körözik. Ezt a szenzációs hirt,

KILÁTÁS A HALÁSZ-BÁSTYA EGYIK ABLAKÁBÓL.

melyet hiteles forrásból kaptunk s melyet sajnálattal kell reprodukálnunk, mert városunkban széles rokonság és előkelő férfiakból álló patronatus lesz általa kellemetlenül érintve.

Villámként futott végig a hir a városban, gúnyos mosolyt fakasztva az ajkakon: «No, ezt ugyan kineveltek.» Este a kaszinóban hangos nevetéssel fogadták a Maecenasokat, már a melyik el mert jönni.

— Gratulálunk a nagy festőhöz!

Röstelkedtek az urak, kivált az ezredes vette érzékenyen a dolgot.

— Szégyenlem, mint a kutya, — mondá, —

a kit leforráznak. Egy gonosztevőt neveltünk az emlőinkben, de mindennek csak a polgármester az oka.

— Ejh, ostobaság! — védekezett a polgármester az ő kifogyhatatlan dialektikájával. — Felfogás dolga az egész. Csak azt tette Kyszlich, a mit a király. Pénzt csinált. Királyi jogokat illetéktelenül gyakorolt, punktum. Bizonyos magaslatról tekintve, nem is oly szörnyű eset.

Más véleményen volt Plichta, a téglagyáros. — Hiszen hogy pénzt csinált, azt még nem restelném annyira, ha jól csinálta volna, de abban van a diffamáló ránk nézve, hogy egy tehetségtelen frátert támogattunk. Joggal mondhatnak bennünket tökölköknak.

— Csak egyes számban tessék beszélni, — vágott közbe indulatosan Kozsehuba. — Hát nem mondtam én mindjárt az uraknak, hogy a szalonkép kontár munka? De akkor nem tetszett rám hallgatni. Pedig az úristen tévedhet, de Kozsehuba György nem.

Mig ezek a kaszinóban folytak, sok éretlen elméncséget és tréfát kölykeztve, az ingerkedők és az epések gazdag zsákmányhoz jutva a thémával, addig a szomszédos házban, melyet a kir. törvényszék bérelt, csak két ablak volt kivilágítva a földszinten, az iktató hivatal helyisége. A törvényszék urai már uszonna táján elhagyják szobáikat, kimennek a pinczékbe vagy más kiránduló helyekre, bent legfeljebb egy-egy stréber tüntet azzal, hogy még gyertyavilágnál is dolgozik az államnak.

Ez alkalommal is csak Riegler Ferencz, az iktató volt bent s vezetett be az iktató könyvbe az esti postával érkezett ügydarabokat, de már ő is nyugtalanzkodott. Belenyúlt a zsebébe, kivette az óráját, meg visszatette, aztán megint beiktatót az előtte fekvő nagy iratgarmadából néhány csomagot, miután előbb átnézte a beadványok tartalmát, hogy szokás szerint azt is jelezze. Megint kivette az óráját, hát bizony vacsora ideje van; az órája talán nem pontos, de a gyomra is bizonyítja. Ejh, mindegy. Megtörülgette a pápaszemét és dolgozott tovább. Az idő ment-ment, a toll perczegett, ropogott az érdes diósgyőri papíron, míg tekintete gyakran tévedt el az ablakon át az átellenben fekvő Rózsa-vendéglő kivilágított nyújas ablakaira, hol a leeresztett függönyökön szaladgáló pinczerek árnyéka rajzolódott le.

Ez már mégis sok látnivaló egy szegény

A HALÁSZ-BÁSTYA ALSÓ LÉPCSŐL.

KÉPEK A BUDAI HALÁSZ-BÁSTYARÓL. — Balogh Besső fénykép.

A GÓTHIKUS UDVAR.

iktatónak a hónap utolsó estéjén (október 30-án). Ősztónyszerűleg nyúlt bele megint zsebébe, de nem abba, a hol az órája volt, hanem abba, a hol a pénze nem volt s miután néhány réz obulusnál és két szőke hatosnál többet most se talált, egy sohajtással újra az ügydarabokhoz nyúlt. Kezébe vette a legfelsőbbet, levette róla gépiesen a zsinórt, azután belenézett és ime... álmodik-e vagy ébren van... apage satanas... egy százas bankót lát meglapulva az iverkez csatolt mellékletek között.

Szemei kigyúlnak s a vér sebesen kezd keringni ereiben. Mily szemkápráztató, mily csodálatos dolog. Mintha az Isten hagyítaná le az epedőnek. Mintha a gondviselés mondaná: oh, te szegény jó fiú, te derek Riegler Feri, éhes vagy. Szeretnél mulatni is. Hát erédj fiam. Mulasd ki magadat. Jó, szorgalmas voltál. megérdemled tőlem ezt a kis ártatlan nyájaskodást.

Valóban, mi rosz is volna abban, ha ő most elvenné azt a pénzt? Hiszen nem lehetne azt sikkasztásnak mondani, ámbátor ki se tudódhatik. De föltéve, meg nem engedve (a hogy a fiskálisok mondják), ha kitudódnék is, ki vehetne valamit a szemére? Egy pár óra múlva elseje van; ha megél reggelig, akkor reggel már megvan a fizetése, reggel bepótolja s az ügydarabot természetesen csak reggel iktatja be, ha pedig meg nem él reggelig, akkor ugyis mindegy. Ez olyan világos, mint a nap. Nem találhat ebben gáncsolni valót még a kanonok sem. Meg is gyónhatja neki. De minek gyónná meg? Hiszen nem bűn. De meg hiba se. Mindössze négy órával való időbb hozatala november elsejének.

Ekképen okoskodván, a nélkül, hogy további lelkiismereti furdalást érezne, kivette a mo-

A MEZŐGAZDASÁGI MUZEUM VÉGLEGES ÉPÜLETE A VÁROSLIGETBEN. — A góthikus rész.

solygó százas bankót a vizsgálati jegyzőkönyv mellől, tárczájába csuszattatta, becsukta az iktató helyiségeit s vidám füttyszóval átbálagott a Rózsába, a hol kis városi szokás szerint odaszegődött egy ismerős asztalkompániához, pompásan mulatott éjjel után egyig, ivott-evett, a mit a szemé-szája kívánt, fizetett mint a köles, tetejébe elnyerte a kucseber kosarát s aztán ment a többi fiatalssággal éji zenét adni a közeli utcákban lakó leányoknak.

Nem is volt erről több szó. Megszokott dolgok ezek. Másnap nagy álmosan fölvetta a fizetését, betoldotta a pénzt az aktába, beiktatta annak rendje és módja szerint a nagy könyvbe, a görbe napot felválták a közönséges hétköznapok és folyt tovább az ő szürke életfolyamatja a maga szűkös medrében. Az emberiség ment, ment a végezéjé felé. A közigazgatás és törvénykezés érzéketlen gépezetének kerekerei forogtak, berregtek odább-odább.

A közigazgatás örökös mozgásának egyik mozdulata e közben az volt, hogy Kyszlich Józsefet tel elején sikerült valahol Temesváron letartóztatni.

Most aztán megvolt a delinquens. A törvényszék csakhamar kitzúta a végtárgyalást, a mi nagy nap volt a maga nemében. A város hőlgyei majd megbolondultak egy-egy karzati jegyért. A törvényszéki jegyzők rendez-vous-kért osztogatták ki a menyecskék közt. Mert a hivatalnoki kar már akkor is korrupt volt.

A nagy terem zsufolásig megtelt. Majd mindenki ott volt, a ki ott lehetett, a Maezenásokat kivéve. Ezeknek mégis volt szemük, el nem jöttek.

A bíróság több unalmas ügyet intézett el, míg végre a sorrendben elő került az igazi.

A RENAISSANCE-UDVAR.

A MEZŐGAZDASÁGI MUZEUM VÉGLEGES ÉPÜLETE A VÁROSLIGETBEN. — A renaissance rész.

Interieurben.

VASZARY JÁNOS.

A fiatalok között régóta erőteljes talantum hírében áll Vasary János. Éveken át számos festményrel szerepelt tárlatainkon, a melyek minden egyoldalúságuk mellett figyelmet keltettek képességei iránt. Valóban helyes dolog is a feltörekvő művész-egyéniségben csak a tehetséget nézni s érte gyengébb valóval szemléltetni a hibákat és tévedéseket, a melyek a tanulás, a keresés idejének termékei, vele együtt járnak. Vasary Jánosnál korán megnyilvánult tehetsége mellett is hosszúra nyúl az iránykeresés ideje. Valamelyes peregrinus, nyughatatlan vonás van a művészi tanulmányainak rendjében is. Kezdte itt Budapesten Székely Bertalannál. Pár év múltán folytatta Münchenben, majd onnan is elszakadva Párisban. Aztán Olaszországban szed magába benyomásokat, természetieket és művészieket egyaránt, a nélkül, hogy fiatal lelke urrá tudna lenni a befogadott anyagon s szabadon foghatna hozzá a maga egyéniségének tiszta kifejtéséhez.

A Nemzeti Szalonban, a hol most nyílt meg Vasary János gyűjteményes kiállítása, több mint másfél száz kép mutatja Vasary Jánosnak illetően művészi pályáját. Régi és újabb munkák, táj- és figurális képek, elég változatos sokaságban sorakoznak ott egymás mellett. Mutatják Vasaryt, a fiatal festőt, a kit még érdekelt a formális munka is, bár nem eléggé erős benne, hogy valóban bánni tudna a formával. A formai feladatokban azután háttérbe szorult a színezés, az alkotás kolorisztikus része bányadt. A miből manapság persze azt következtetik, hogy ennek a formai megoldásra való törekvés az oka. Józan észszel természetesen nincs oki összefüggés a két dolog között. A formális kompozíció nem zárja ki a színezésbeli jelességet, a kettő jól megfér egymás mellett, sőt egyik a másikat becsben és jelentőségben megnöveli, ha együtt jelentkezik.

De a kettő művészi együttesének nehézségei, egyben a naturalisztikus festőirányzat eszméivel az egyik szélsőségből a másikba ragadják a művészeket. Vasary, miután éveken át bányadt

színekkel, helyesebben mondva szűk és monoton színskálával dolgozott, egyszerre rávetette magát a modern fényhatások, a természetmásoló színezés problémáira. Tanulmányokul ezek a munkák, nagyobb részint több-kevesebb gonddal készült vázlatok, érdekesekek. De a nagyközönség számára, gyengébbek kedvéért helyes lett volna az ilyen tanulmány jellegű képeket így is jelölni meg.

No, de ez csak a rendezést illeti. A művész megosinálja a maga munkáit és megy az útján: hasznát-kárát az utja irányának egyaránt magá lájja. Vasary tehát e fényhatástanulmányok során megalkotta az «Ádám és Évát», a mely a «Szépművészeti Múzeum» tulajdona. Megalkotott egész sor figurális képet: zsáner csoportokat, aratókat, parasztasszonyokat egészen a modern festői képlátás értelmében. Közülük egy-egy arckép (köztük egy érdekes női arckép kutyával) termett esetje alól, aztán nem valami erős akttanulmányok, tájképek, a melyekben tehetsége, az érdekes felhatások iránt való érzelme a legerőteljesebben nyilatkozik meg.

Eddig jutott el Vasary János pár év előttig. Akkor visszavonult, alig-alig jelentkezett a nyilvánosság előtt, utazgatott, kivált Spanyolországban, s most legújabb képeivel új irányban mutatkozik be. Erősen kolorisztikus, a szín gazdagságára, erejére, szinte nyers tarkaságára törekvő ezekben a kísérleteiben, a melyek között egy-egy sikerült és teljesebb alkotás is akad. Így kivált «A madridi művészeti akadémia», gróf Andrássy Gyula tulajdona, foltnban és színben érdekes és hatásos. A többi jórészt természeti tanulmány, s Vasary ezirányú tehetségét is erőteljesen mutatja be.

Kísérlet a kompozicionális irányban, belemerülés a monoton színezésbe, szakítás a formával, zavaros foltfestés, majd áttérés a színes, életteli hatásokra: ez a Vasary pályájának menete. Egy-egy irány külön-külön, egy mindenkiben megnyilatkozó erős tehetség próbálkozása a mesterségének feladatával, de még mindig keresése egy valami iránynak, a maga egyéni és művészi irányának, a melynek tünete eddigi munkásságában is jelentkeznek, de a mely még nincs meg, a melyet csak erős küzdelemmel és következetességgel, minden irány, minden modor divatjából való szabadulással lehet elérni.

A Vasary János kiállítása ebből a szempontból is érdekes s olyan fejlődési szakban mutatja a művészt, a mikor fölvetődik a kérdés neki magának és másoknak is: megleli-e igazi útját egy hivatott tehetség az irányok tömegében, vagy eltéved-e közöttük? S a kérdésre ma még nincsen határozott válasz.

Lándor Tivadar.

A HÉTRŐL.

Túl a határon. Arra tanítottak bennünket az iskolában és abban az épen nem vizsgáztató tudatban nőttünk föl mi magyarok, hogy ez a mi nemzetünk testvértelenül, rokontalanul áll a népek csoportjában. Saját országa határain túl is van testvére, atyafia a szláv, a germán, a román népeknek, hatalmas rokonság, a melynek segítségével, támogatására veszedelmekben, bajokban a vérség jogán támaszthat igényt. Csak nekünk magyaroknak nincsen erre semmiféle jogunk, jogszimünk és kilátásunk. Mi a mi atyafiságunktól nagyon messze estünk és olyan kevéssé ápoltuk a rokonságot, hogy innen is, túl is, teljes okkal megfedelkezhetek róla. Más testvéri kapcsolás a legújabb kor történetében számot tevő nemzetekkel minket össze nem fűzött, mint a modern nemzetek törekvéseinek és a viszonytalanság között élő nemzetek szenvedéseinek közönsége. Így fogadtuk testvérünk-

romániai magyarság mostani viselkedése erős és meleg tiltakozás az ellen, hogy őket a magyar nemzetre nézve elveszetteknek ítéljük. Annyi temérdek fájdalmas tanulság között jól esik följegyeznünk ezt az egy örvendeteset.

Beer tanár. Vannak emberek, a kikben egy darab fekete vérgzet lakik. Minden tulajdonságuk a szerencsétlenséget, a mások romlását és pusztulását szolgálja. Még a kiválóságuk is. A házba, a melyben megjelennek, a katasztrófa magvát viszik; nem adhatnak mást, mint bajt, szerencsétlenséget, halált. Ez a Beer professzor, a fiatal és genialis bécsi tudós, a kit börtönbe kellett vetni, mert megbomlott erkölcsi érzelme bűnbe sodorta, kétségtelenül ilyen megjegyzett gyermeke a fekete fátumnak. Ez az ember, a milyen nagyszerű elme, olyan visszatartóan csunya legény és a milyen visszatartóan rút, olyan ördögi vonzóereje volt bizonyos női lel-

junkernek. Olyan családból származott, a mely évszázadok óta szolgáltatta Németországnak a katonatiszteket és hivatalnokokat, természetes tehát, hogy ő is az államtól kap alkalmazást, csak akarnia kell. Apja miniszter, nagybátyja pedig a nagy kancellár, Bismarck herceg volt, csak magától értetődő tehát, hogy megkapja a legnagyobb hivatalt is, ha pályázik rá. Pedig pályázik, ámbár — vagy éppen mert — tehetségei nem érik utól az ambícióját. Afféle rosz csont, a kit kiutasítanak az egyetemről s szilaj kalandjaival kétségbeesíti a szüleit. Hogy távol legyen a hazájától s botránnyainak lármája ne hallassék el egész hazájáig, elküldik a legsötétebb Afrika középsőre. Megteszik Kamerun kormányzójává. De ő gondoskodik róla, hogy a botránnyok, melyeket okoz, igazán világra szólók legyenek s hirök még Afrika belsejéből is eltaláljon Berling. A szegény kameruni négernek, a kiket megsanyargatott, most a német fővárosból várják ostorozójuknak büntetését. Talán

TAVASZI SZÁNTÁS. — Csorna Károly rajza.

nek a lengyell például, noha vérünknek, fajunknak vele semmi közönsége és a körülmények tették sógorrá a németet ama magyar mondás alapján, hogy a sógorság nem atyafiság. A rokonalanságról szóló régi tan azonban mintha léket kapott volna a legutóbbi idők tanulságainak áradatában. A mióta a magyar nemzet sorsa a mostani rettenetes válság örvényei közé sodródott, olyan hangok zendülnek erre felénk Magyarország határain túlról, idegen mezőkről, mint még soha hasonló válságos időkben. Idegenbe került véreink hangja ez. Nem magános szózat: egész seregek moraja, sok ezer, sőt sok százezer ember szava, oly hangos és oly erős, hogy meg kell hallani, ha tengereken túlról kél is. Az izgalom, a mely reánk nehezedett, ime egész kis országok népének lelkében lángol határainkon túl is, főként Amerikában és Romániában. Ezt a sok százezer embert mi megszoktuk nemzeti főkönyvünk veszteség lapjára jegyezni föl, a mint hogy csakugyan jobb lenne, ha itthon maradhattak volna. De az idők tanulságainak parancsa szerint a tételt módosítanunk kell. Az amerikai és a

kekre. Beer professzorért, a ki mindenhez hasonlított inkább, mint Don Juanhoz, a héten halt meg a harmadik nő. Öngyilkos módon mind a három. Az első öngyilkos egy bécsi orvos leánya volt, a ki elemésztette magát miatta, mert Beer tanár egy másik leánynak udvarolt, nem neki. A második öngyilkos ez a másik leány volt, mert Beer tanár nem őt vette el, hanem a nővérét. És a harmadik öngyilkos ime ez a harmadik lett a héten, a Beer tanár felesége, mert nem tudta túlélni meghurcoltatását a férjének, a ki az ő meggyőződése szerint bűnös nem lehet. Csakugyan ártatlanul ítéltek-e el ezt a végzetes férfit vagy sem, erről mi ítéletet nem mondhatunk; de egy bűne okvetlenül volt Beer tanár úrnak, az bizonyos. Olyan boldogtalanná tett három lelket, hogy a halálba kellett menekülniök; de úgy élni, hogy csak egyet is boldoggá tegyen, nem tudott.

Puttkamer Jeskó. A férfiú, ki e nevet viseli, s kinek viselt dolgai most foglalkoztatják a német birodalmi gyűlést: prototypje a porosz

hiába várják ők is, mint a hogy hiába várták a hererök, a kik utoljára is lázadással iparkodtak enyhíteni a bajaikon. Illusztrációja gyanánt annak a történeti igazságnak, hogy a német minden nagy kvalitásai mellett is alkalmatlan a gyarmatosítás feladataira. Nincs benne alkalmazkodási képesség, nem tud hozzá simulni a viszonyokhoz, ellenben durva és kegyetlen az elnyomottakkal szemben. S minden német törzs között éppen a poroszban vannak meg e tulajdonságok legnagyobb mértékben. De ha így áll a dolog, hogyan akar mégis, és micsoda nemzeti erényekre támaszkodva Németország nagy világbirodalmat alakítani? Maga a hatalmas fejlesztett flotta ezt meg nem teszi!

A melegedő szoba. Gyorsaság nem boszorkányság; de ez a mottó nem tartozik azok közé a jelégék közé, a melyeket a hivatalos helyiségek ajtóira fölé lehetne kifüggeszteni. A hivatalos eljárás higgadságot követel és meggondoltságot, sok meggondoltságot, a mi becses biztosíték minden elhamarkodás veszedelme ellen. A hiva-

Részec aratók.

Nógrádmegyei paraszt nők.

talos apparátus soha sem rohan. Ezt tiltja a méltóság is. Különbön is régi igazság, hogy lassan járj, tovább érsz és a hivatalokban illendő dolog megbecsülni a régi, bevált igazságokat. Mindez pedig egy hírről jut az eszünkbe, a mely a héten jelent meg a lapokban. Szól pedig ez a hír egy *melegedő szobáról* a köztársasági épületében. A melegedő szobát a vásárosok és a munkások követelték, a kik kénytelenek voltak a dermesztő téli hajnalokon szabad ég alatt fagyoskodni. Most derült ki, hogy a követelésük nem volt meddő. A kérelmük meghallgatott. A melegedő szobát a köztársasági híd megcsinálta a hatóság. Az igaz, hogy *március végén*, a mikor a jégcsapok már rég leolvadtak az ereszhéjről. Bizonyos, hogy valamivel hamarabb lényegesen jobbkor lett volna, de vigasztalja meg a köztársasági vásáros népet és munkásait egy másik régi igazság, hogy: jobb későn, mint soha. A kinek a télen nem fagyott el a keze, lába, immár teljesen nyugodt lehet, hogy nem fog elfagyani a nyáron. Mert a nyárra immár megvan a melegedő szoba.

A TULIPÁN-JELVÉNYEK.

A TULIPÁNOS KIRAKAT ELŐTT.

Savanyú Jóska. Savanyú Jóskát, a fegyházból csak imént kiszabadult rablót, pénzért akarta mutogatni egy élelmes kávéháztulajdonos. Jó szerencse még, hogy a rendőrség beavatkozott a dologba s haza tolonczoltatta a hirhelt haramia-vezért, a ki csak feltételesan van szabadlábra helyezve, s a ki ennek folytán rendőri felügyelet alatt áll. Különbön megvalósult volna a terv s a főváros közönsége belépő díj ellenében bámúlhatta volna azt a férfit, a kinek összes nevezetessége abban áll, hogy embervér tapad a kezéhez. Egy hitvány, az erkölcs örök törvényeit lábbal taposó alak, a kit a börtön sem javíthatott meg, mert másként elvonulva iparkodnak vezeteni a büneiért s nem a dolgotalan magmutogatásával próbálna megkeresni a kenyerét. Ilyen banditát közszemlére állítani gondolatlannak is szörnyűség. De azért lehetséges, hogy spekulációnak bevált volna. Mert hiszen perverz érzés az ily alak látásának a gyönyöre, de nincs-e tele bizonyos fokú perversitással a társadalom? S valami más vonatkozása is van a dolognak. Egy ily haramiának a látása megregette volna az előttünk élő nemzedéket, ha a szabadban találkozunk vele s undorral töltötte volna el őket, ha vasra verve látják. A mai kor fia ellenben úgy nézi őt, mint valami csodaállatot, mint a kétféle teknősbékát vagy az ötlábú borjút. Csak azt nem lenne szabad elfelejteni, hogy rendellenessége éppen abban áll, miszerint erkölcsi érzéseinket botránkoztatja meg.

A TULIPÁN.

Minden időnek megvan a maga virága — még a tél is terem hóvirágot meg jégvirágot — és rendkívüli időkben rendkívüli virágok nyílnak. Mi itt Magyarországon most a végzet rendeléséből szokatlan, nehéz és rendkívüli időknek élünk. A levegő tele van fájdalmas nyomással és olyan köddel, borúlással, a melyet nem tud szétzilálni a napsugár. Még a tavaszi szél is más, mint rendesen, mintha sohajtásokból szövdönnék: a tavaszi zápor mintha meleg könyecskéket ontana a földre.

Ennek a sajátságos időnek a sajátságos levegőjében nyílt ki egy sajátságos virág. Vonalában és színeiben hasonlatos ahhoz, a mely mindig kedves dísz volt a magyar kerteknek és rajzában vezető motívuma népies művészetünknek: de anyagában és természetében tőle elütő. Ez a virág zománcból való és mentes minden hervasztó erő hatalmától. Most nyílt ki kerti testvérével egyidőben a jelvényes magyar tulipán, de elhervadni egyhamar nem fog. Megmarad, a míg az idők e mostani rendkívüli volta nem változik, becses és szent szimbolumnak, azután pedig e sajátságos, szomorú idők vigasztaló emlékeként.

Keletkezésének történetét elmondanunk e helyen ma már bizonyára fölösleges. Csak napokkal ezelőtt született meg a tulipán-kert gondolata és ma már százezernyi ember mellén ragyog a zománcos magyar virág, testvéri üdvözlőtől mindazoknak, a kik viselik. Beszédes kis virág: elmondja, hogy mindazok, a kik a mellükre tűzték, egyformán éreznek, egyformán

gondolkoznak, egy az óhajításuk és egy a meggyőződésük. Ha igaz az, hogy a legnagyobb jótevője az embernek az, a ki közelebb tudja őket hozni egymáshoz: akkor ez a zománcos virág igen nagy jótétemény.

Tudjuk, hogy a tulipán-jelvény gondolata egy csomó előkelő magyar úriasszony társaságában született a magyar szabadság nemzeti ünnepnapján, márczius 15-ikén. Napok alatt a gondolatból országos visélet lett. E legendás eredmény titka a levegőben van: ebben a sajátos, borús, rendkívüli levegőben. Úgy volt és úgy van ez a világ mindenütt, hogy ha a szenvedés és a megpróbáltatás köde ereszkedik egy nemzetre, a lelkek közelebb sietnek egymáshoz és jelet keresnek, a melyről egymásra ismerhetnek a homályban. Ugyanazon a héten, a melyiken a magyar tulipán zománcos virága kinyílt, ugyanazon a héten volt egy másik nemzeti virág ünnepe is egy boldog birodalom egy boldogtalan népének földjén. Irszág védő szentjének, Szent Patriknak a nevenapja ünnepe az írek nemzeti virágának, a zöld *lóherének*. Legalább ezen a napon az ir ember, a ki szabadságában szintén elnyomottnak, nemzeti boldogulásában szintén megbénítottak érzi magát, akármerre jár a világon, lóherét tűz a gomblyukába. Ezzel hirdeti, hogy hazájához, nemzetéhez boldogtalanságában is hűséges maradt, magát igaz fiának érzi és vallja.

Szinte a világ valamennyi nemzetének van ilyen jelvényes virága és minden ilyen virág a megpróbáltatások homályos napjaiban virult ki: az elnyomtatás fojtó levegőjében. A próba kemény megállásának dicsősége mentette meg: ez tölti meg kelyhét az emlékeztetés hatalmas erkölcsi erejével.

A tulipán, a mely eddig is kedves virága volt a magyarnak, most ime nemzeti virágunk lett. A szíve fölé kívánja minden magyar ember testvéri jelnek, a melyről egymásra ismerünk, a kik e nemzet fiait vagyunk, itthon is, idegenben is.

MAGYAR HARCZI RIADÓK.

Most, a mikor ádáz küzdelem folyik a politikában azért, hogy a hadsereg magyar jellege nyelvben és jelvényekben kellesse kidomborítsassék, talán nem lesz érdektelen néhány szót szólni a magyar harci riadókról. Vajjon gondol-e a magyar katona ma arra, hogy a jelenleg divatozó kürtjelek csak alig félszáz éve idegen földről átlptáltak üres, silány hangkeverékek?

Az a sok hadi szignál, miket az ezredek trombitásai ma fújnak, mind csak aféle *közös* valami. Kevesen tudják ma, hogy voltak nekünk külön magyar harci riadóink is. Damjanich vörös-sipkásai, Simonyi óbester délceleg huszárai, Rákóczi párducos kuruczai más kürtjelekre intézték diadalmas harci műveleiket.

A régen feledésbe merült magyar harci riadók felelevenítésének a kérdése a milleniumi ünnepségek alkalmával került először szőnyegre. A rendező-bizottság megbizta Káldy Gyulát azaz, hogy a diszbandérium kürtösei számára rekonstruáljon egy pár régi magyar harci szignált. Káldy e megbízásnak eleget téve, az eredeti Rákóczi óta motívumaiból állította össze ezeket a riadókat. Azóta Thaly Kálmán többször akart a nagy nyilvánosság elé lépni ezzel a tárggyal, de más irányú elfoglaltsága és derék munkatársának, Káldynak időközben bekövetkezett halála megakadályozta ebben. A Rákóczi korszak tudós kutatójának hozzám intézett szavai buzdítottak engem arra, hogy e témával behatódobban foglalkozzam.

Az 1903-dik év novemberében látogatást tettem Thaly Kálmánnál a függetlenségi pártkörben, hogy tanácsát a következő év januáriusában általam rendezett történelmi hangversenyre vonatkozólag kikérjem. Akkor beszélt el nekem az ősz történetirő a következő esetet. A magyar emigráció törökországi emlékeinek kutatása és tanulmányozása céljából hosszabb ideig tartózkodott Konstantinápolyban. A fogadó, a hová megszállott, egy török kaszárnyával volt szomszédos. Egy izben az ezred zenekara szerenadót adott. A késő esti órák csöndjében tisztán áthallotta azokat a szignálokat, miket a tisztelgő csapatok kürtösei fújtak. A legnagyobb csodálkozással tapasztalta, hogy ezek a hadi riadók mind tisztára magyarosak. Különös ritmikájuk és jellemző dallamfűzésük élénken emlékeztette őt a mi nemzeti zenék sajátosságaira. Ekkor fogamzott meg benne az az életre való terv, hogy Káldy Gyulát leküldi a Balkán-félszigetre és Kisásiába az ottan hallható zenei emlékek tanulmányozására és leköltésére. Azonban Káldy halála megakadályozta a terv megvalósítását.

Vajjon nem tévedett-e Thaly, mikor e szignálokat magyar stílusnak találta? Hiszen van némi rokonság a mi zenénk, meg a török nemzeti muzsika között. Nem! Aligha tévedett. Alapos a feltevés, hogy Thaly azért találta e riadókat magyarosnak, mert meglevő zenei emlékeink ismert taktusaira emlékeztették őt. A Balkán-félszigetre utazók (szól pedig ez első sorban az én Keleti Akadémista fiatal barátainak) nagy szolgálatot tennének a magyar zene búvárkodás és kulturhistória ügyének, ha leköltéznék az ott divó jelentősebb szignálokat.

Hogy kerülhettek oda a mi harci riadóink, — nem nehéz eltalálni. Közép másfél száz esztendőig nyomta a magyar nemzet vállait a török rabiga. Hosszú, nagyon hosszú idő ez. Nem csodálni való, ha ezalatt eltanultak egyet-mást tőlünk. Aztán meg a török hadsereg elítjében, a janisárok híres csapatában számos magyar ifju is szolgált. Ez a körülmény még közelebb hozta a török sereget a mi szokásainkhoz. Sok mindent elvittek tőlünk a törökök. Nemcsak számos műkincset, továbbá virágéneket és népéregét őriztek meg mostanáig, de harci riadóinkat is. A mi nemzetünk a megpróbáltatások és válságos idők egész láncolatán ment által. A múlt század elején megindul az irtó háború a hadseregben minden ellen, a mi magyar, a mi nemzeti. A tárogatók darabokra törésétől egész az idegen ezimerű zászlóig tartó irtási időnek hadi szignáljaink is áldozatul estek. Mintha csak a föld nyelte el volna ezeket is — nyomuk veszett.

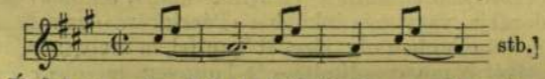
Nyomuk veszett? — Nem! ... nem jól mondtam. Megvannak még mindig. Nem is kell annak okvetlen Törökországba utazni, ki meg akar velük közelebbről ismerkedni. Megőrizte őket évszázadokon át a naiv zeneköltés, ez az iratlan zeneirodalom, a hogy Toldy Ferencz mondaná. Zeneköltészetünkben tovább éltek és harsogtak e riadók; újból, meg újból felzúdultek a harcász idők harsonáinak buzditó hangjai.

A régi magyar zeneköltés legkiválóbb termékei mind viharos idők borús napjain keletkeztek. Alig van zenei hermék, melynek tüzes dallamaiban vissza ne hangoznék e daliás idők büszke harci szavata. Vegyük első sorban a legszébb magyar hallgatót, melyet a hagyomány

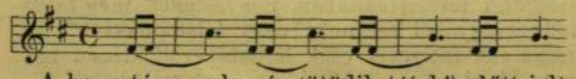
a XVIII. században élt Czinka Panna szerzeményének tulajdonít. Az első rész (Káldy harmonizálásában E moll) és a második rész (E dur) között három régi magyar hadi szignál van megőrköítve. Ime:

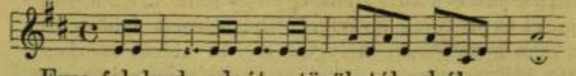
Lehet, hogy e riadókat táborigi jelszó gyanánt használták. Erre enged következtetnünk az a körülmény, hogy mindegyik halkán megismétlődik, mintha távolról felelnének rájuk. Az eredeti Rákóczi óta motívumaiból — mint már említettem — Káldy kihámozta a harci riadókat. Ábrányi Kornél szerint ebből a tárogató nótából keletkezett volna a Rákóczi induló. Csiky János Ábrányi: «Általános zenetörténet»-ének a Budapesti Hirlapban közléte tett rövid ismertetésében és a Petőfi-Társaságban a régi magyar virágénekekről tartott előadásában tagadja ezt. Szerinte a Rákóczi indulónak semmi köze a Káldy gyűjteményében található eredeti Rákóczi nótához. Az tisztára kurucz korszakbéli kürtjelekből keletkezett. Nézetem szerint egyiküknek sincs teljesen igaza. Mindenesetre a Rákóczi óta ama variánsához, melyet Csiky fejtett meg Pálóczi Horváth Ádám gyűjteményéből, a Rákóczi indulóknak semmi köze sincs. Azonban az általánosan ismert eredeti Rákóczi nóta és a Rákóczi induló között van némi rokonság, melyet a laikus is észrevehet. (Tessék csak a nóta utolsó periódusát az induló triójának második részével összehasonlítani. Majdnem taktusról-taktusra egyezik a kettő). Hogy pedig a Rákóczi induló nagyobbára egykorú kürtjelekből keletkezett, abban tökéletesen igaza van Csikynek. Különbösen kiérik ez a trió első részének eme motívumán:

Érdekes szignálokat örökölt meg Lavotta «Sziget ostroma» című bájos suitjében. A második részben (az u. n. «Ostromzaj»-ban!) Káldy obligát hangszerelése szerint a következő riadót fújja a tárogatós:

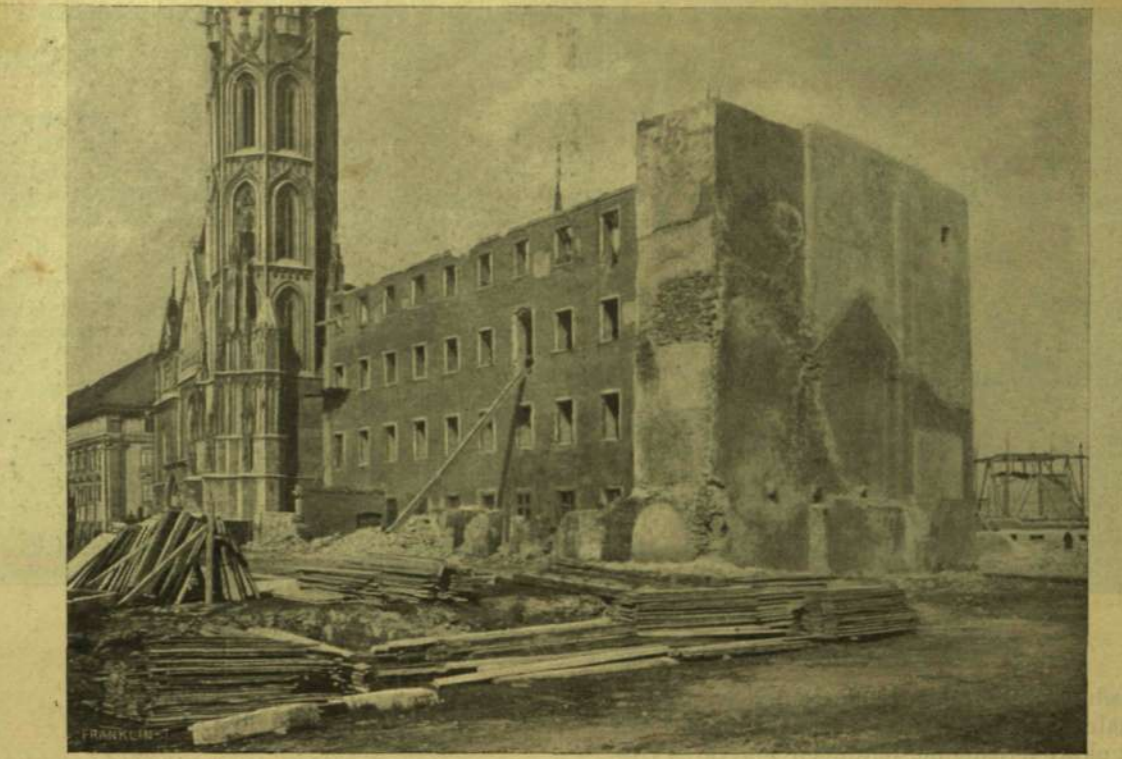
A harcztérre rohanás (ötödik tétel!) előtt jelt adnak a magyar harsonások:

Erre felelnek odaát a török táborból:

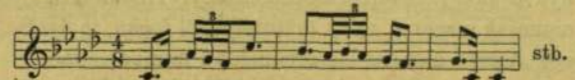

A RÉGI PÉNZÜGYMINISZTERIUM LEBONTÁSÁKOR FÖLTÁRT RÉGI FÖLDALATTI FOLYÓSÓ.

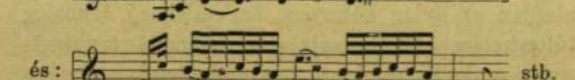
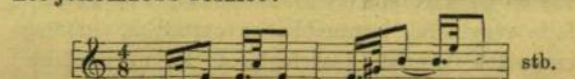
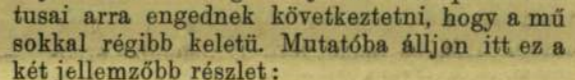

A PÉNZÜGYMINISZTERIUM RÉGI ÉPÜLETÉNEK LEBONTÁSA A MÁTYÁS-TEMPLOM MELLETT.

Ugyancsak Lavotta szerzeménye a híres «Sátoros nóta», melyet cigányzenekaraink hagyományosan ezzel a riadóval szoktak kezdeni:

Érdekes terméke a régi magyar zeneirodalomnak a «Csikós tanyán» című hangulatos zenedarab, melyet Szerdahelyi kottázott le a gyűjteménye számára. Igen sok gyűjtemény máig is tévesen Szerdahelyit hirdeti a mű szerzőjéül. A darab régi kürtjelekből fölépitett taktusai arra engednek következtetni, hogy a mi sokkal régiebb keletű. Mutatóba álljon itt ez a két jellemzőbb részlet:

Némelyek (köztük Zsadányi Armand is, ki hegedűre zongorakísérettel alkalmazta, Rózsavölgyi kiadása) egyenesen Czinka Panna szerzeményének tulajdonítják, de hogy mért — előttem érthetetlen.

Sajátságos szerepet játszik a régi magyar

zenedarabok formájában az u. n. figura. Az első rész (hallgató, lassú magyar, érzelő, stb.) és az utolsó rész (friss, bokázó, ugrós nóta stb.) tempója között levő ellentétet a mérsékelt gyorsasággal előadandó figura egyenliti ki. Több izben hirdtettem már, hogy e figurák valószínűleg egykorú harci riadók variációs feldolgozásai. Annál is inkább áll ez a feltevés, mivel a figura többnyire a katonai étellet összefüggő táncok formájában szerepel. (Verbungos, toborzó stb.) Bihari: «Inzurgens toborzója»-nak zenekari feldolgozásánál Káldy a figurában egy megfelelő riadót hoz a tárogató-szólamában.

Még igen sok példát hozhatnánk fel a mondotak illusztrálására, de azt hiszem, ennyi is elég. Ajánlatos volna, ha zeneszerzőink ebben az irányban is végeznének tanulmányozásokat. Nagy hasznát vennék magyar stílusban alkotandó műveiknél. Hiszen voltak már, a kik jó példával jártak elől. Doppler Ferencz «Vanda» című operájában, vagy p. o. Erkel «Hunyadi László»-jában több ilyen harci riadót találunk művészi feldolgozásban. (Érdekes példa a Hunyadi László triolás vezérmotívuma, melyet a szerzője — állítólag — egyik ifjúkori kóborlása közben szedtetni valahol fel.) A búhajos szavú dalköltő: Dankó Pista is feldolgozott egy régi magyar harci riadót a «Gyöngye violának...» kezdetű dala bevezetésében.

A vidéki diáklét is megőrzött számunkra néhány magyar hadi szignált. A régiebb tanuló intézetekben, kollegiumokban, főiskolákban nemzedékről-nemzedékre adták át e riadókat. Jó magam is emlékszem még egy néhánra vidéki diák koromból. A haladó korral lassan-lassan ezek is elkopnak. Az országos tornaversenyeken már nagyobbára a közös hadsereg ismert szignáljait fújják az ifjak trombitásai.

Nagyon messze vezetne tárgyatól annak a fejtegetése, hogy miféle fúvóhangszereken játszották régebben e harci riadókat. Különbön is igen nehéz erre a kérdésre megadni a helyes feleletet. Régiebb zenei életünkben a fúvó hangszerek közül a sip, a kürt, a tárogató, meg a duda játszottak nagyobb szerepet. A legtöbb valószínűség szerint tehát siposok kürtösköt, meg tárogatók tolmácsolták a harci riadókat. Legyen szabad megemlítenem, hogy a mai reformált tárogatón az említett szignálok közül egyik, vagy másik kihivetetlen. A zenekarban több izben voltam kénytelen helyette angol kürtöt, oboát (pásztorsip) vagy «F» kürtöt használni. Azok számára mondom ezt, kik ebbe a meglehetősen tökéletesen hangszerbe szerelmekek.

Végül — egy kis kitéréssel — még két dologt akarok megjegyezni. A tuss (üdvözlő) tudvaleg szintén katonai szokásból ered. Bátran feltehetjük, hogy régebben több magyaros stílusú tuss is volt dívtában. Az őregebb vidéki cigánybandák még itt-ott játszanak is ilyeneket. Egy

Virágárusok.

Pattogatott kukorica áruló.

Bosnyák házaló.

tüladunai városkában rendezett hangversenym alkalmával a banketten a cigánybanda érdekes, két oktáv terjedelmű, feltűnően magyaros ritmikájú tussal válaszolt az üdvözlő beszédekre. A második megjegyzésem a régi magyar dobszignálókra vonatkozik. Igen sok toborzó, harci dal, diák induló stb. őrizte meg ezekben pattogó, tüzes rithmusát. A «Sziget ostromában» is találunk néhány érdekes dobszignált. Cigányaink egyes indulókat (legjobb példa a Rákóczi induló) még máig is hagyományosan egy ismert régi dobergési figurával kezdenek (Rendesen a cimbalmos csinálja fordított verővel).

Az elmondottakban ismerttettem — úgy nagyjából — a magyaros harci riadókat. A téma ezzel még koránt sincsen kimerítve. Hátra volna még e riadók ritmikái és egyéb, a magyar zene szempontjából érdekes stílári sajátságainak a részletes fejtegetése, valamint a magyar zene-történet jelentősebb termékeiben való szerepüknek a kimerítő tárgyalása. A tudományos kutatás módszereivel folytatott búvárkodás lesz hivatva annak a kimutatására is, hogy az egyes riadók a régi katonai élet miféle szokásaira vonatkoznak. Nagyban megkönnyítene e munkát az európai és kis-ázsiai török hadi szignálok beható tanulmányozása. A tárgy megérdemli a vele való lelkiismeretes foglalkozást. Mert nemcsak zene- és művelődéstörténeti becsé van e riadóknak. A muzsika hatása a harcoló tömegekre általánosan ismert tény. Az igaz érzésű magyar ember vére ma is hevesebben lüktet a Rákóczi induló dallamainak hallására. Bizton hiszem, hogy az önálló magyar nemzeti hadseregnek szüksége lesz még arra, hogy katonáink oly riadókban merítsenek erőt és lelkesedést, melyek magyarán szólnak hozzájuk, melyek magyarul buzdítják őket a kitarásra, a diadal kiküzdésére. *Pártos Bencze.*

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A kísérleti chemia elemei. A magyar chemiai tudomány úttörőjének, *Thán Károlynak* nagy kézikönyvéből most jelent meg a harmadik könyv, amely «Törzsvegyületek» címmel az u. n. szervetlen vegyületek részletes leírását tartalmazza. *Thán* könyvének minden újabb kötete valóságos eseménye a magyar természettudományi irodalomnak, nemcsak a szerző nagy tekintélyénél fogva, melyek egy hosszú élet gazdag eredményű munkásságának gyümölcseként élve, hanem kutató és rendszerező elméjének erejénél, tudományos egyéniségének eredetiségénél fogva is. Ezek a tulajdonságai nyilvánulnak e most megjelent részben is. A szervetlen vegyületek leírása egészen új és eredeti rendszerre van benne alapítva. Az egyes vegyületek szerkezetének hasonlatossága szerint osztja az összes törzsvegyületeket 12 nagy osztályba s ezeken belül kisebb csoportokba oly módon, hogy az ugyanazon fajta vegyületek ugyanabba az osztályba, illetőleg csoportba vannak összefoglalva. Ez új rendszer alapján aránylag könnyen, az emlékező tehetség túlterhelése nélkül kapja meg a chemiát tanulmányozó a kellő áttekintést a vegyületek sokasága fölött. Az osztályok kezdetén meg van adva a vegyületek illető fájának a chemiai definíciója s így ha a tanuló egy-két gyakorlatilag is fontosabb vegyület sajátságait át tanulmányozta, a hasonlatosság alapján tudomást szerez egyúttal a többi hasonló fajta vegyületek viselkedésének lényegéről is. Beható tárgyalásánál fogva mint kézikönyv is kitűnően használható e nagyszabású munka (csak maga ez a 3-ik könyv 67 ivre terjed), mely méltó és maradandó emléke *Thán Károly* tudományos pályájának. Szövegét 88 fametszet magyarázza.

Szürke vértanuk. *Sas* Edének újabb kötete jelent meg, tizenhat elbeszélés és egy drámai jelenet. Változatos tárgyak, gondosan feldolgozva. Van köztük házasságtörési história, a kelletnél több is, van egyszerű, de talán ép azért sokkal hatásosabb történet és hangulatkelésre szánt genre-rajz. Az elbeszélések nagy részén bizonyos kiszámítottottságot találunk, amely olvasás közben előre tolatkodva zavarja érdeklődésünket, s a melyre a tollal oly ügyesen bánni tudó írónak, mint *Sas* Ede, nincs szüksége. Nagyon is meg akarja fogni képzeletünket s ezért túlságosan élére állítja helyzetét s ríktóan színei alakjait, a minék ép ellenkező eredménye lesz: az olvasó elkedvetlenedik s az elbeszélésnek jó tulajdonságai iránt is érzéketlenné válik. Az eredetiség hajszolása sohasem hoz sikert, sőt épen túlzásaival kevésbé eredetinek tünteti fel az író, mint a milyen. Nagyon érezzük ezt az olyan elbeszéléseknél, mint a «Hóvihar után», a kötet első darabja, vagy még inkább a «Pásztoróra» címűek. A hol ellenben oly tárgyat kap fel, a mely a saját szívet is megmozdította, ott könnyen, mesterkedés nélkül hozzá tud férközni az olvasó lelkéhez, mert éreztetni tudja, hogy alakjaiban s azok sorsában van igazság is, nem csupán írói színelhalogatás. Hyen elbeszélés van több is a kötetben, melyet ezek miatt kell figyelemre méltó jelenségnek tartani mai irodalmi termelésünkben. *Sas* Edének még hibái is becsúgyából erednek: nagy feladatokat tűz ki maga elé, melyeket csak látható erőlködéssel tud megoldani s nem veszi észre, hogy valódi írói feladatokat ott old meg, a hol egyszerű eszközökkel, szinte játszva állít elénk egy-egy alakot. Az a nagy gond és szeretet, melylyel elbeszéléseit feldolgozza s az a komolyság, melylyel írói hivatását szerkesztés, stílus, színezés dolgában is feljegy, rokonszenvet kelt törekvései iránt s irodalmi színvonalon tartja kevésbé sikerült munkáit is.

Haza és szerelem. A romantika sohasem vész ki a szívekből, új eszmék, új irányok háttérbe szoríthatják, tüzet elfojthatják, — hamvában lappang tovább, azoknak lelkében, a kik szűk körben, a kor hullámzásaitól elvonatkozva élnek ábrándvilágukat. Hyen romantikus lélek *Taksonyi* József is, a ki egy

újabb verskötettel lépett most a közönség elé. Könyvének már címe is: «Haza és szerelem» — régi romantikus hagyományokra utal, a tartalma még inkább. Az a hang, melyet megüt, az az eszmekör, melyben él, ma már meglehetősen konvencionális, a színek, melyekkel érzéseit festi, a régi képtárak kissé «beütött» galéria-tónusaira emlékeztetnek. Szerelme lágy, erőtlen epedésben merül ki, hazafisága hangos, de érzetelen rhetorikai szólamokban. Előképei; *Petőfi* és *Heine*, tanult tőlük sok mindent, de persze, azt nem tanulta meg, mert nem is lehet megtanulni, a mi költőben a fő: az erős, egyéni látást, a dolgok saját felfogását. Igazi költő ha meglát valamit, mintha ő látta volna meg legelőször a világon s úgy is mondja el, mintha legelőször ő mondta volna a világon. *Taksonyi*, még ha mond is valami jót, érdekeset, úgy nézzük, mint ismerős dolgot, melyet szívesen hallunk ismételtet is. Hyen a technikája is: rímei ismerősen s ép ezért kissé tompán csengenek, alig lehetne a kötetben egy ritmust, egy rímet találni, melylyel már ne találkoztunk volna. Legtöbbit a kötetben a népdalok ciklusa ér, ezekben ha nincs is sok újság, ha nem tudja is ezt az agyonkoptatott műfajt fölírísíteni — zeneszerző kedvére válogathatna bennük, ha jól csengő, éneklésre alkalmas dalszöveget keres. Az irodalom nem sokat nyer az olyan verskötetekkel, mint ez, — a közönség talán enyhébben ítél, méltányolja a szerző idealizmusát, nemes érzésekre való fogékonyságát, magyarosságát.

A légköri nedvesség meghatározásának különböző módjairól, különös tekintettel a párateltség hiányára, magvas tanulmányt adott ki *Massányi Ernő*. A kiváló fiatal természetbúvár nevét olvasóink néhány lapunkban megjelent népszerű csillagászati és meteorológiai cikkéről ismerik; új értekezése a szakembereknek szól és nem egy becses adalékkal járul a fölvetett kérdéskör irodalmához.

Aranyos napok. *Kalász* Benedek hosszabb ifjúsági elbeszélést adott ki ez alatt a cím alatt. Három pesti gyerek szünidei élményeit, tapasztalatait mondja el bennük úgy, hogy a fiatal olvasó mulasson is vele és tanuljon is belőle: megismerje hazánk egy természeti szépségeiben gazdag részét, az éjszaki felvidéket. A tájak s nevezetességeik leírása csak kerete az elbeszélésnek, a mely változatos és mulattató menetével igen jól elszórakoztatja a gyermek-olvasót.

Új könyvek: A kísérleti chemia elemei; írta *Thán Károly*. 3-ik könyv: A törzsvegyületek leírása. Budapest, szerző kiadása a Magyar Tud. Akadémia bizománya. Ára 16 korona.

Szürke vértanuk; elbeszélések, írta *Sas Ede*. Szerző kiadása, Nagyvárad.

Verne Gyula: Világ ura. Regény, fordította *Gábor Andor*. Budapest, Franklin-Társulat. Ára füve 2-40 korona, vászonkötésben négy korona.

Haza és szerelem, költemények. Írta *Taksonyi József*. Budapest Lampel-Wodianer részv. társ. Ára 3 korona.

Aranyos napok; az ifjúság számára írta *Kalász Benedek*. Horváth Andor rajzaival, Budapest, Lampel-Wodianer részv. társ. Ára 2-40 korona.

A légköri nedvesség meghatározásának különböző módjai, különös tekintettel a párateltség hiányára. Írta *Massányi Ernő*. Budapest, Lampel-Wodianer részv. társ.

Krisztus visszajövelele (reincarnatio). Biblia-teozofiai tanulmány, írta *Lukácsy Imre* dióviszlói ev. ref. lelkész. Szerző tulajdona. Ára 4-20 korona.

A vásárcsarnok királynéja és Calais királynéja.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Keökeszi Cserepus ANDOR cs. és kir. kamarás, Baranya vármegye nyug. főispánja, 48-as honvéddal, 75 éves korában Balassagyarmaton. — SÁLLY SÁNDOR volt 48-as honvédszázad főhadnagya, a m. kir. Curia nyug. tanácselnöke, 76 éves korában Budapesten. — BERTALAN GYULA polgári iskolai tanár, 52 éves korában Zombolyán. — Dr. SCHÖN VILMOS, a sátorlajuhelyi közkórháznak 41 évig volt főorvosa, vármegyei és városi bizottsági tag, 86 éves korában Sátorlajuhelyen. — Dr. TENNER PÁL aradi ügyvéd, Arad város tb. főjegyzője, 54 éves korában Aradon. — LANGHEINRICH MACZIGÁL LAJOS magánhivatalnok, ki egyideig a hírlapiról pályán működött, 27 éves korában Budapesten. — UNSZINI MÁTYÁS gyógyszerész, volt 48-as honvéd 95 éves korában Csetneken. — GRÓF SZÁDÁRY PÉTER PÁLI párisi követ-ségi attasé, a magyar főrendiház tagja Párisban; a pozsonyi Szent András-temetőben temették el. — Kis-apponyi BARTAROVICS AGOSTON cs. és kir. kamarás, szolgálaton kívüli m. kir. gárdaszázados, 56 éves korában Budapesten. — TAMÁS BÉLA, m. kir. pénzügyi számtiszt 27 éves korában Máramaros-szigeten. — GAJZÁG ISTVÁN földbirtokos, Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye törvényhatóságának és Turkeve városának bizottsági tagja, 77 éves korában Turkeven. — KOVÁCS MÁRTON, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének iktatója, Budapesten. — Dr. FOLLMANN JÁNOS körömezői erdőkincstári és máv pályorvos Budapesten. — GALUSZ JÓZSEF vendéglős 45 éves korában, Budapesten. — PÁSZTOR JÁNOS nyug. nagylehlyi plébános 60 éves korában Esztergomban. — JAKAB KÁROLY nyug. esperes, csicsói plébános, áldozópapságának 50-dik évében, 73 éves korában Csicson. — KASZAY JÁNOS építész, a temesvári iparegyesület elnöke 48 éves korában Temesváron. — FELEKI ISTVÁN, volt 48-as honvéd 79 éves korában Keekeméten. — KOPSTEIN LAJOS, a Kopstein Lipót és testvére nagykereskedő özég baltaja, Davosban. — SCHWARZ JAKAB szabómes-

ter 75 éves korában Dunaföldvárán. Az elhunyt a szabadságharcot végigküzdötte és az isaszegi csatában kapott golyót magával vitte sírjába. — SPÄTTER JOSEF, a besztzercei szeszgyár igazgatója 53 éves korában. — Idősből HOLCZEN JÁNOS föld-birtokos 78 éves korában Hontnémetiben. — NAGY ANTAL győri székeskáptalani apátkanonok, 68 éves korában. — Keceli Mészáros Géza dr. ügyvéd, Zenta város volt képviselője, Bácsbodrog vármegye törvényhatóságának tagja, a zentai függetlenségi kör és a középponti választmány elnöke 35 éves korában Zentán. — Szentkatolnai BAKK ENDRE, ez. kanonok, főesperes, a vizaknai 48-as honvédegylet tb. tagja 65 éves korában. — Vármai CSIKI ALADÁR pénzügyi irodavezető 51 éves korában Brassóban. — LÁNYI GYULA JÓZSEF köz- és váltóügyvéd 67 éves korában Pozsonyban. — HARANGOZÓ GYÖRGY 76 éves korában Budapesten.

Özv. HÜVÖS JÁNOSNÉ szül. Matskássy Assisiá, 82 éves korában. HÜVÖS Károly curiai bírónak az édesanyja volt. — ONACIU SÁNDORNÉ szül. Moga Irén, Budapesten 42 éves korában. — FARKAS TRVADARNÉ, szül. Matus Katalin, 47 éves korában Esztergomban. — Bikkei GORZÓ ELLA, bikkei GORZÓ Sándor parasznai görög-katolikus lelkész leánykája Parasznán. — GACHAL SÁNDORNÉ, szül. Marsalkovics Anna 39 éves korában. — Nagyalásni PÁL MARISKA élete 47-dik évében Szarvason. — Özv. MARCZALI MIHÁLYNÉ, szül. Freyer Rozália 75 éves korában Marcaliban. — GUTMANN MRSÁNÉ, szül. Weisz Czenzi, Budapesten. — Özv. PETÁNOVIC JÓZSEFNÉ, Petánovics József vendéglős édesanyja Pinkómiszkon (Vasmegye) 85 éves korában. — KORONDY MIKLÓSNÉ szül. Bosnyák Margit 39 éves korában Dóván. — Özv. SIMON ENDRÉNÉ szül. verseczi Biberly Terézia Miskolcson. — Eszterneki SZACSVAY MIKLÓSNÉ, szül. szentkatolnai Bánfy Polixéna, élete 58-dik évében Kézdivásárhelyen. — Özv. HEGEDŰS GYULÁNÉ, szül. Thury Piroksa 62 éves korában Budapesten.

Kosaras tót.

Székely házalók.

UTCZAI KERESKEDŐK A FŐVÁROSBAN.

Róma királynéja.

FARSANG VÉGE PÁRISBAN. — Alakot a farsangi menetből.

Madrid királynéja.

Olcso cseh ágytoll!

5 kiló; újfotott 9.60 K, jobb 12 K, fehér pelyhpuha fosztott 18 K, 24 K, hófehér pelyhpuha fosztott 30 K 60 K Szállás pontmentes, műanyag. A kiserítés és visszavétel portomégítés ellenében megengedjük. 3421 **Benedikt Sachsel, Lobes 60.** Post Pilsen, Böhmen.

WACHTL ES TARSA BUDAPEST
IV., Eskü-út 6. sz. (Clotildá-palota).

Ajánlja ádusan felszerelt rakárát fényképeszeti készülékek és hozzávaló cikkekben.

Az általános elismert kitűnő Wellington papírok és lemezek egyedülállóit. Árjegyzék díjmentesen.

GANZ ES TÁRSA VASANTÓ ES GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
LFOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.
Városi iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. 10894

Elektromos világítást és erőátvitelt berendezések. Elektromos nagy vasutak, vörösi-, bányai- és iparvasutak. Turbinák: Francis rendszerre szerelt. Záróipék és csővezetékek. Gámmotorkok: Kohó-, generátor- és világítógázra 400 lóerőig és azon túl, petroleum-, benzín- és spiritus-motorkok és lokomobílok. Banki-féle vízfelvezetékesekkel. Malomberezesek. Hengeresek. Vasuti kocsk. Kocsialkatrészek. Korbuly- és katonai-Varga-csapágyak. Kéregőntésű vasuti kerekek és keresztcsuk. Forgókorongok, tolópáncok és kitérők. Daruk és emelőgépek kézi, gőz-, petroleum és elektromos erővel való hajlására. Aprítógépek. Kőmunk. Golyómalomok. Dugattyú- és centrifugalszivattyúk nagy emelő magasságra. Bányagépek. Compressorok. Ventilátorok. Felvonók. Transzmissziók. Vas-, acél- és ércöntvények. Füstmentesítő készülékek. Visszűrők. M. sz. 556.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölcson R.-T.
Irodái: VI., Andrássy-ut 5 sz. a. (saját házában).

Befizetett részvénytőke: 40 millió korona. Elfogad betéteket, leszámított váltókat és előleget nyugt értékpapírokra.

M. kir. saab. onst.-sorsjáték főfeláruló helye: VI., Andrássy-ut 5. Készítélog-Bületei: IV., Károly-körút 18. IV., Ferenciek tere 4. (Frányi-utca sarok), VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6.

DAVID KAROLY
DOBOZ, PAPIRÁRU ES SZAB. FEMKAPOCS GYÁRA

Budapest, I., Mészáros-utca 58. szám

Gyárt Papírtányért, bomboniert és jardinet-dobozokat. Sajtolt kerak dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat, pólyák, kőőgyapot, stb. csomagolására. Híntődobozok, valamint kússott lomez-ösövek tetazés szerinül nagyságban. Teas-dobozok 1/4 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásához.

Gőzerőre berendezve. 300 munkás. Napi gyártás 150,000 doboz. 11312

KNUTH KAROLY
moraék és gyáros 11409
Cs. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzútások, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.
Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer és műórás, feltalálója a remontoir ingóáramnak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

Az asztalosok szövetkezeti Butorcsarnoka.
A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

Butorcsarnok
és hitelzövetkezet, mint az országos körponti hitelzövetkezet tagja, felhívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a

VIII., József-körút 28. szám,
Bérekocsis-utca sarok, valamint

IV., Belváros, Ferenciek-tere 1. sz. a.
királyi bérpalotában ádusan felszerelt modern és stilszerű lakberendezéseinek megtéktetésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adatlak el

A Butorcsarnok szövetkezet
kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és karpitos mesterek dolgoznak, ugy Budapest környékén készített, vagy bécsi silány áruk eladásával nem foglalkozik.

Megrendeléshez tervezet és költségvetést kívánatra készítenk. 11308
Mindem egyes butordarab bizottság által felülbírálva.

Férfiöltöny
dívtos szabással, gyapjuszövetből készült mérték után finom kivitelben 25 kor.-ért **LICHTMANN SÁNDOR** szabómester, 11090
Budapest, Rottenbiller-u. 4B 1. emelet.
Vidékre minták bérmentve.

Ha őszül a haja
ne használjon más, mint a **„STELLA“-HAJVIZET,**
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti szímet adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban,
Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétátér-utca sarkán. 11186

5 frtért
széküld utánvétel mellett az **Orsz. Posztóáruház** Budapest, Rottenbiller-u. 4B. 1. emelet.
egy férfiöltönyre 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna angol gyapjuszövetet.

Rózsafák
kötészek, erős kománval, teljesen hibátlanok, ádus gyökérrel, biztos növekedés, legesőbb és legjobb gánding virágzó fajának. Biztos fogantatást kezeséget vállal, bérmentve utánvétel mellett bármely vasut, hajó- és postálomásra csomagolva küld és 10 db magasságról kor. 12-16, 10 db magasságról 1 éves 10 kor. 20 db 2 éves bokorozást 12-16 K 25 db 1 éves erős, nagy és minidig virágzó szeszűfi 6-12 korosztárral.

KRAUS TAMAS feketehalomi rózsák és szegfűtermelő telepe Brassó mellett. — Nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Serravallo
CHINA-BOR VASSAL
erősítőszeg gyengéllődők, vérszegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 11500
Küldő íz. Több mint 4000 orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárban filléres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

Roskopf-Patent forint 3.50
frt 3.50

A «Roskopf-Fre» órágyár Svájcban megbízott, hogy valódi Roskopf-Patent anker-remon-toir-órát, melyek maig több mint kétszer annyiba kerültek, 3.50 frt áron adjam el. Ismételtőlőknek 3 órából 5%, 10 órából 10% engedélyem.

Az eladás csak rövid ideig tart, míg a készlet elfogy és azért van, hogy a tisztelt vevők különbö-séget lássanak valódi «Roskopf-Patent» és «Roskopf-rend-szerű» óra között. A valódi Roskopf-Pa-tent órának 36 óráig jár, üvegfedélű an-ker-műve van, mely rubinköveken jár valódi nikkelből, és szögíllatképessége

25-30 év, ellenben a Roskopf-rendszerű óra néhány év múlva használhatanná válik. Minden valódi Roskopf-Patent óra plombával és háltszó fődélen «Roskopf-Fre» (Svájc) cégnek három évre szóló igazolá-ványával van ellátva. Meg nem felelő esetben kötelezem magamat 30 napon belül az óra teljes összegét bérmentve visszaküldenem. Székül-dését eszközzel utánvétel a főképviseletőség Ausztria-Magyarországrészére:

MAX BÖHNEL, órás
Wien, IV., Margarethenstrasse 38.
Kérje ingyen és bérmentve vagy árjegyzékemet, mely több mint ezer képet tartalmaz minden-nemű óra-, arany- és ezüst-árurol. 3215

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle.

MARGIT-CREMET,
mely szirtalan, ártalmatlan s rögön szőpít. A Földes-féle MARGIT-CREME gyor an és biztosan ható ártalmatlan szer eszeplék, májfoltok, bératkák, pattanások, kiütések s mindennemű bőr-baj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páradán és csodás hatásáról. Egy helyi elhasználása után erről mindenki meg fog győődni

Postán utánvételrel vagy a pénz előzetes beküldés után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer. Arad.** Budapesti főraktár: Török József gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszeg a **MELANOGENE**
fekete és barna színben.
Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, hajszut pár perces alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkál. 11284
Ára 2 korona 80 fillér.

14. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.)
Szerkesztő: HOITSY PÁL. Főmunkatárs: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 8.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Előfizetési feltételek: Egész évre 10 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 80 fillérel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg határozott viteldij is csatolandó.

Háry Gyula: Hollandi szélmalom.

A MÜCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSA.

A VÁROSLEGYI Műcsarnoknak megvan az a sajátsága, hogy kiállításai inkább képvásárok, mint tükrei a folyvást gyarapodó, mindig nagyobb és nagyobb tért foglaló magyar képzőművészetnek. Ime, most is több mint hatodfélszáz festmény és szobormű hirdeti a magyar művészek buzgólkodását, s ez a nagy gyűjtemény mégsem adhat tájékoztató képet képzőművészetünk jelenlegi állapotáról, mert a versenytől nagyon számottevő alakok hiányoznak s egyes képirok (köztük olyanok is, a kik még vagy már nem számíthatnak a publikum nagyobb érdeklődésére) olyan gyűjteményekkel szerepelnek, a minőket csak a művész halála után volna szabad kiállítani. Mert valjuk be, a kiállítások ezélya nem lehet az, hogy minden kísérletnek, minden vázlatnak helyet adjanak, s a nézőket arra kényszerítsék, hogy kellőleg át nem gondolt, befejezetlen művekből vonjanak le maguknak itéletet és tanúságokat. A mostani tárlat különösen bővelkedik ilyen gyűjteményekben, nem tekintvén arra sem, hogy a gyűjtemények egyikével-másikkal csak rövid idő előtt volt alkalma megismerkedni a publikumnak. Így Rippl-Rónai excentrikus dolgai csak

Aggházy Gyula: Alföldi táj libákkal.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.